

Slechts plukjes publiek bij middag streektaal- literatuur

'Haarstschrift' leerzaam voor schrijvers zelf

■ GRONINGEN – Welk een eer voor het Grunnens en Drents op de sluitingsdag van de week 'Herfstschrift': beide streektaalen in de hoofdrol in de aloude cultuurtempel Stadsschouwburg! Jannie Boerema, Margo Kool, Jan Siebo Uffen, Egge Wierenga en Kees Visscher zaten er op de voorste rij. Ze werden stuk voor stuk ten tonele gevoerd door Krödde-redactrice Hannie Diemer om hoogstpersoonlijk hun literatuur voor te dragen.

door Johan Poppen
Dichters van nationale bekendheid als Eddy van Vliet, Koos Schuur en Remco Campert waren elders in het gebouw, tot in het directiekantoor, voor vertaal-projecten gekoppeld aan collega's met regionale faam als Marga Kool, Henk Scholte en Jan Siebo Uffen. „Hij vatte het werk serieus op” en „Het was echt geen Schnabbel voor hem”. Zo kenschetsten laatstgenoemde twee het samen met Schuur en Campert aan één tafel delibereren over het juiste, andere of misschien nog betere woord of begrip in die andere taal.

Het was voor de betrokkenen een interessante creatieve bezigheid, die in het korte tijdsbestek van een middag toch tot mooie resultaten leidde. „Soms zelfs mooier dan mijn eigen gedicht”, waren beide 'partijen' geneigd toe te geven. De presentatie ervan vond plaats helemaal aan het eind van het programma 'lezen uit eigen werk' en het door de groep Törf vooral muzikaal sfeervol verklanken van gedichten van Hans Elema, Sien Jensema en

Simon van Wattum.

In de foyer was een boekenmarkt ingericht en kon men à la 'Tussen kunst en kitsch' van de AVRO-tv oude boeken op waarde laten taxeren. De late climax van de middag werd echter voor het merendeel slechts door betrokkenen en echt geïnteresseerde toehoorders bijgewoond. De periode tussen één en zes uur op zaterdag is ook niet de meest geschikte tijd om het grote publiek in drommen van Herestraat en Grote Markt voor 'literatuur' naar de Turfsingel te lokken.

Zonder chauvinistisch te willen zijn, mag eveneens worden vastgesteld, dat de streektaal veel meer leeft buiten de grote provinciesteden. Hetgeen ook aan de toeloop bij boek- en lied-evenementen in de regio en aan de verkoopcijfers van boeken en platen valt te bewijzen. Bovendien kan een grote schouwburgzaal met hier en daar een plukje belangstellenden nauwelijks inspirerend genoemd worden voor voordragende schrijvers.

Gat

Visscher weet ieder publiek, of het nu klein of groot is, wel tot breeduit lachen of genietend 'gnivveln' te bewegen. Maar een 'theater' leent zich minder voor de sfeer, op te roepen voor het werk van de onaanvaardelijk sprekende Wierenga en de met opmerkelijke 'stem' en 'zin voor voordracht' begiftigde twee Drentse dames. Margo Kool droeg zelfs een gedicht voor zonder titel, zó nieuw was het nog.

Foto: Dennis Beek

De publieke belangstelling voor 'Haarstschrift' werd allesbehalve bevorderd door het afgelasten van het optreden van Tom Lanoye. Tussen vier en zes viel er zodoende een ferm 'gat' in het programma. De meeste toehoorders 'van buiten' brachten niet het geduld

op om het met hun aanwezigheid te vullen. Het zou voor de klantenbinding ook de moeite waard zijn geweest om een van de confrontaties van een nationale met een regionale dichter door publiek telaten bijwonen. Met het recht ook voorstellen tot een goede vertaling te doen.

◀ Schrijver (en oud-Groninger) Max Dendermonde tast in een koffer van overvloed tijdens een samen met dichteres Elly de Waard gegeven poëzie-workshop.

Scholte dubde bijvoorbeeld na zijn séance met Schuur nog over zijn Grunneger eind-verse van diens dichtregel 'Maar het dansen wordt sprongsgewijs ongewender'. Hij was zelf tenslotte gekomen tot 'Mor t daansen wodt aal gedureg stoerder'. Mijn suggestie om 'aal gedureg' alsnog te vervangen door 'stoaregaan' was hem welkom, ook al om het allitere- ren. En het begrip 'wiesneuze' in plaats van 'betweter' leek hem ook wel wat. Al waren wij er beiden van overtuigd, dat het toch nog niet je-dat was.

Ik bedoel er maar mee: een actieve rol bij de confrontatie met 'vertalen' zou ook de creativiteit van het publiek terdege hebben geprikkeld. Nu bleef de middag 'Haarstschrift' meer een hoogst plezierige en leerzame gebeurtenis voor de schrijvers en dichters zelf. Zij toonden zich ook tevreden over de vakkundige tips, van Max Dendermonde en Elly de Waard ontvangen bij de schrijfworshops in De Oosterpoort.

Ik mag de lezers hierbij een vertaling door Jan Siebo Uffen van Camperts gedicht 'Iemand stelt de vraag 2' voorleggen. Eerst het origineel:

*Verzet begint niet met grote woorden
maar met kleine daden
zoals storm met zacht geritsel in de tuin
of de kat die de kolder in z'n kop krijgt
zoals brede rivieren
met een kleine bron*

*verscholen in het woud
zoals een vuurzee
met dezelfde lucifer
die de sigaret aansteekt
zoals liefde met een blik
een aanraking iets dat je op-
valt in een stem
jezelf een vraag stellen
daarmee begint verzet
en dan die vraag aan een ander stellen
(uit Camperts 'Betere tijden', 1970)*

Uffens vertaling anno 1987 luidt aldus:

*Rebulie begint nait mit dikke woorden
mor mit klaaine doaden
net as störm mit zachies ruzeln in toen
of kat dij t maal vel om het net as braide wotters
mit n klaaine wèl
votstopt in roegte
net as n vuurzee
mit aigenste luziver
dij sigaret aansteekt
net as laifde mit n oog
n aanroaken t singeliere van n stem*

*joezulf n vraag stellen
doar begint rebulie mit
en den dijvraag aan n aander stellen*

Met van mijn kant de vraag of deze Groningse versie u misschien aanleiding geeft een in uw ogen nog beter woord of begrip voor te stellen. Reacties daarop worden graag ter redactie ingewacht. Zo lukt het wellicht degenen, die er zaterdagmiddag niet geweest zijn, toch nog te inspireren tot een bijdrage aan de streektaal-literatuur.